

APRENENT A INVESTIGAR

TALLER PER A ALUMNES DE BATXILLERAT

INTRODUCCIÓ

PROJECTE “APRENENT A INVESTIGAR”

- Les necessitats
- Els objectius
- Els agents col·laboradors
- La descripció del projecte
- El pressupost
- L'arxiu en el projecte
- L'avaluació
- La difusió

CONCLUSIONS

ANNEXOS

INTRODUCCIÓ

Igualada té 38.918 habitants (gener 2009), i un terme municipal molt reduït (8,67 km2), però hi ha tres municipis, pràcticament units a la ciutat: Vilanova del Camí, Santa Margarida de Montbui i Òdena. Aquest conjunt forma la conca d'Òdena que compta amb gairebé 70.000 habitants

L'Arxiu Comarcal de l'Anoia

Hereu de l'Arxiu municipal d'Igualada, es va constituir com Arxiu Històric Comarcal d'Igualada, l'any 1986, després del conveni de l'Ajuntament d'Igualada amb la Generalitat de Catalunya, per entrar a formar part de la Xarxa d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, inaugurat aquest mateix anys el nou edifici a la pl. De la Creu.

L'any 1990, foren traspassades les competències de gestió al Consell Comarcal de l'Anoia, quedant les funcions tècniques a càrrecs del Servei d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat.

L'Arxiu Comarcal de l'Anoia, es troba a la Casa Valls, a la plaça de la Creu, núm. 18, casa anomenada també Cal Maco. És una construcció de l'any 1914, de l'arquitecte Josep Pausas Coll, d'estil modernista, donada a l'Ajuntament pel Sr. Godó.

Els fons de l'arxiu

L'ACAN compta amb una quantitat important de documentació (3.200 metres lineals, l'any 2009)

L'Arxiu es divideix en diversos tipus de fons, catalogats segons la normativa donada per la Generalitat de Catalunya, que s'agrupen per les afinitats existents entre els organismes o persones que els han generat.

Fons de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Segle XX

Fons de l'Administració Local. Segle XIV- XX

Fons de l'Administració Reial i senyorial. Segle XIV- XVIII

Fons Notarials. Segle XIV- XX

Fons d'Institucions. Segle XIX-XX

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
I Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Arxiu Comarcal de l'Anoia

Fons religiosos. Segle XIII- XX

Fons d'Associacions i Fundacions

Fons Comercials i d'Empreses

Fons personals

Col·leccions

- Gravats
- Impresos
- Cartells
- Música
- Arxiu d'imatges
- Cinematèca / Videoteca

EL PROJECTE “APRENENT A INVESTIGAR”

Aquest projecte consisteix en tallers d'iniciació a la recerca per a alumnes del 1r curs de batxillerat, que en aquest curs i durant el següent han de realitzar el TREBALL DE RECERCA obligatori segons el seu pla d'estudis.

A més, en poc temps, la majoria aniran a la Universitat i necessiten uns coneixements bàsics de metodologia i fonts d'informació per als seus estudis posteriors.

LES NECESSITATS

Tant l'Arxiu Comarcal de l'Anoia (ACAN), com la Biblioteca Central d'Igualada (BCI), havien detectat una certa desorientació en les demandes dels joves quan han de fer un treball de recerca, tant pel que fa a escollir el tema, com pel seu desconeixement dels material que es conserven als equipaments.

Per altre banda, s'ha observat que els joves realitzen pocs treballs d'investigació relacionats amb el seu entorn més pròxim -la seva ciutat i la seva comarca- i érem conscients que hi ha molts aspectes per descobrir en aquest àmbit.

En reunions amb la direcció de la Biblioteca varem constatar que aquesta sensació era compartida i en trobades amb membres del Centre d'Estudis Comarcal (CECI) ens varen manifestar el seu interès en incorporar persones joves amb interès en estudiar aspectes de la comarca.

Resumint, les carències detectades en els joves eren:

- Desconeixement de l'existència de l'Arxiu
- Desconeixement de la documentació de l'Arxiu i de la Biblioteca
- Desorientació a l'hora d'escollir temes per investigar
- Poca tendència a l'estudi de temes locals
- Manca de criteris metodològics en els estudis d'investigació.

També, per altre banda, s'observen unes necessitats tant a l'Arxiu com a la Biblioteca.

- Interès en completar els fons
- Poc coneixement dels nostres fons i serveis entre els joves i els ciutadans en general

- Conveniència d'unir esforços amb altres institucions amb interessos similars per a realitzar projectes comuns

ELS OBJECTIUS

A partir de les necessitats detectades es va començar a perfilar el projecte "Aprenent a investigar" amb els següents objectius:

- Donar a conèixer els fons documentals de l'Arxiu i la Biblioteca i posar-los a disposició dels joves estudiants.
- Proposar temes i línies d'investigació d'àmbit local i comarcal.
- Proporcionar instruments i metodologia d'investigació, tant en l'aspecte documental com en fonts orals.
- Estimular les habilitats investigadores
- Completar la col·lecció local amb incorporacions de nous documents (els mateixos treballs de recerca).
- Tenir uns usuaris més formats en l'ús i el coneixement dels serveis tant de la Biblioteca com de l'Arxiu
- Col·laborar amb altres institucions i reforçar-se mútuament.

ELS AGENTS COL·LABORADORS

El projecte **Aprenent a investigar**, es realitza conjuntament amb:

Arxiu Comarcal de l'Anoia. És la institució pública responsable dels documents al servei de la seva utilització com a testimoni de la recerca, la cultura, la informació i la gestió administrativa

Un dels aspectes que diferencia la documentació d'un arxiu del de la biblioteca és que la majoria dels documents són originals. L'Arxiu i la Biblioteca són complementaris en una tasca investigadora

Biblioteca Central d'Igualada. És una biblioteca central urbana, responsable de la zona Anoia. Una de les característiques de la BCI és que conserva fons patrimonials procedents d'altres biblioteques i de donacions importants. Destaca també la col·lecció local, relacionada amb històries orals i documents inèdits de testimonis personals.

Centre d'Estudis Comarcal d'Igualada. És una entitat sense ànim de lucre, dedicada a la investigació de diversos aspectes de la comarca i a la seva difusió. Està format per seccions i grups filials que realitzen estudis sobre arqueologia, paleontologia, geologia, art i patrimoni, espeleologia, història, filologia, cultura clàssica, ciències naturals i ciències socials.

Es interessant la col·laboració de l'Arxiu i la Biblioteca, ja que les necessitats detectades eren molt similars, i la relació entre ambdues equipaments es habitual en l'organització d'exposicions i activitats. Per al seva banda, un membre del CECI va manifestar que hi havia pocs joves que coneixien l'entitat i les possibilitats que podien oferir en l'àmbit de l'estudi comarcal sobre diversos aspectes.

Aquests interessos compartits va propiciar la posada en marxa del projecte

LA DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

L'ACAN, la BCI i el CECI es varen proposar mostrar i posar a l'abast els seus fons documentals i bibliogràfics i els seus recursos humans i materials, per a facilitar els treballs dels alumnes i per a estimular les habilitats investigadores dels joves.

Després de les reunions entre els responsables de les tres entitats per preparar el projecte, es va fer una relació de tots els centres educatius de la ciutat i comarca que impartien batxillerat.

A l'octubre de 2009, ens varem posar en contacte amb els centres educatius locals públics per a organitzar una experiència pilot del projecte, que s'ha consolidat durant l'any 2010.

El projecte consisteix en una matinal diària, durant una setmana, en la que poden participar diferents grups de fins a 45 alumnes, acompanyats de tres professors.

La jornada consta de tres parts:

- Presentació de les tres institucions. Les directores de l'Arxiu i de la Biblioteca i la responsable del CECI, donen la benvinguda a tots els alumnes a la vegada, a la sala d'actes del Museu de la Ciutat. En aquesta trobada, les institucions organitzadores expliquen què són, què conserven i com els poden ajudar en

els seus treballs de recerca. Cada presentació dura deu minuts i s'acompanya de la projecció de diapositives.

- Alumnes i professors reben un dossier amb el resum de cada un dels centres i un full per a avaluar la jornada i expressar les seves opinions, que han d'entregar en el darrer centre que visitin.
- Tallers pràctics. Els alumnes es divideixen en grups de 15, acompanyats d'un professor i visiten successivament els tres centres per a observar i consultar els fons documentals i experiències. Destaca el fet que fa oferta dels tres centres es complementaria i els tres han estat d'interès a joves i professors, tal com ho mostren els resultats de l'avaluació. Per la seva banda, els grups reduïts, permeten personalitzar les visites, atendre dubtes i estar còmodes, mentre s'observen els documents.

El total d'alumnes que han fet el taller (el curs 2010-2011), és de 700, procedents d'Igualada, Vilanova del Camí i de Santa Margarida de Montbui.

EL PRESSUPOST

El pressupost total de les activitats del projecte per al conjunt de les tres institucions, per a atendre 200 alumnes és:

Material (carpetes amb els documents impresos) 170 €

No es comptabilitza les hores del personal que fa la visita ja que s'imparteix en hores de feina.

Com es pot observar les despeses econòmiques són molt reduïdes i es limiten a material fungible

Si que hi ha una inversió important en hores de treball del personal

- planificació del projecte
- reunions amb els responsables dels equipaments
- confecció de les carpetes amb el material per als assistents
- preparació de la xerrada de presentació
- selecció del material per als tallers pràctics
- avaluació del projecte
- notes als mitjans de comunicació

El Consell Comarcal de l'Anoia, va proporcionar una part d'aquest material i per tant la inversió dels equipaments és pràcticament nul·la

... EN EL PROJECTE

La gestió del projecte es porta a terme entre els tres equipaments, realitzant cadascuna alguna de les funcions en l'organització.

En quant al dia de la jornada, el treball a l'Arxiu consisteix en:

Presentació- Una descripció dels serveis bàsics i en explicar els continguts dels fons.

S'acompanya amb una projecció de dispositives, power point

En el dossier que s'entrega als assistents hi consta un resum de la documentació que es pot trobar a les institucions, un full per cadascuna.

Taller pràctic- En cada jornada s'atenen tres grups de 15 persones acompanyades per un professor. S'instal·len a la sala on hi ha el material que es vol mostrar.

S'intenta personalitzar les visites segons siguin alumnes de batxillerat de humanitats, socials, tecnològic o científic, i s'atenen els seus dubtes i consultes.

A la Biblioteca, els alumnes s'interessen pels treballs de recerca fets per altres alumnes, en anys anteriors, així com la premsa i els impresos.

A l'Arxiu, a més de la documentació que pot servir per als treballs de recerca més factibles, s'ensenyen els documents de l'època medieval i moderna, així com els pergamins i sobretot, l'arxiu d'imatges.

S'insisteix en la complementarietat dels documents textuais i en imatges, i amb els que es poden trobar a la Biblioteca.

L'AVUACIÓ

Quan es va organitzar la primera experiència pilot d'aquest projecte, es va demanar als assistents (alumnes i professors) que omplissin un qüestionari per a observar en què es podia millorar

També els tres equipaments organitzadors valorem el què ha sortit bé i el què s'ha de canviar.

Els resultats del qüestionari són:

El 75% dels centres educatius van acceptar la invitació a participar en la jornada

El 75 % dels assistents consideren interessant la jornada o taller

El 88 % dels assistents consideren la jornada interessant o molt interessant, mentre que el 5% poc profitosa

Es recull també els comentaris lliures dels assistents i els seus suggeriments cara a les noves jornades.:

- M'ha servit per saber com buscar i trobar la informació
- He après coses que no sabia
- Em servirà per al meu treball de recerca
- Fer les sessions més llargues
- Donar més informació sobre treballs científics

Davant aquests comentaris, a l'Arxiu s'ha considerat convenient, el dia que els alumnes són del batxillerat tecnològic, presentar documents, que fan referència a urbanisme i a arquitectura, que poden utilitzar per als seus treballs de caire tecnològic. Pels de les branques de ciències, es mostra la documentació de l'Hospital (registre d'entrades, urgències, formularis i receptaris)

LA DIFUSIÓ

Abans de la jornada

La difusió per aconseguir els assistents es va fer directament als directors dels centres educatius

En la primera sessió es van convidar els centres públics municipals, en les segones jornades la proposta es va fer a tots els centres públics i concertats.

Un cop confirmades les assistències es va fer una nota de premsa amb els resultats del projecte. La premsa local se'n va fer ressò i en van publicar la notícia.

CONCLUSIONS

La realització de la jornada o taller, **Aprenent a investigar**, ha estat molt positiva, ja que s'han complert els objectius proposats

- S'han donat a conèixer els fons documentals tant de l'Arxiu com de la Biblioteca i del Centre d'Estudis Comarcals. Per una altra banda, només el fet de conèixer el centre o equipament, encara que no l'utilitzin per al treball de recerca, és interessant per a tots els joves estudiants.
- S'han proposat línees de treball de recerca d'àmbit local, molts dels quals els mateixos alumnes o professors no s'havien plantejat com a possibles.
- S'han proporcionat instruments i metodologia de recerca, tant en l'aspecte documental com en fonts orals. Així, per exemple, membres del CECI que han publicat algun treball, explicaven als alumnes les seves experiències i problemes i com els havien solucionat.
- S'han estimulat les habilitats investigadores al comprovar que altres persones com ells havien realitzat treballs i que en les tres entitats trobarien assessorament davant les dificultats.
- Molts estudiants aporten una còpia dels seus treballs a la Biblioteca o a l'Arxiu, ampliant per tant, la biblioteca auxiliar.
- La col·laboració entre les tres institucions ha facilitat l'èxit del projecte i ha permès distribuir el treball.

Altres conclusions a les que s'hi arribat després de les primeres jornades són:

- El nombre màxim d'alumnes que es pot atendre és de 45, que es divideixen en tres grups de 15. Un nombre més gran dificulta l'entesa entre alumnes i personal docent, a més de la manca d'espai en els centres.
- La jornada ha de fer-se pels alumnes de 1r de batxillerat, abans que s'hagi escollit el treball.
- Si bé les despeses econòmiques són mínimes, l'esforç del personal en la preparació i realització dels tallers és considerable, més en entitats com l'arxiu on només hi treballen dues persones (directora i administrativa).